

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladíka a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna a JUDr. Viery Petrikovej v právnej veci žalobcov **1/ E. Ž.**, bývajúceho v H., zastúpeného Mgr. R. M., advokátom v H., **2/ Š. Ž.**, bývajúceho v B., **3/ K. Ž.**, bývajúcej v B., **4/ M. S.**, bývajúcej v H., **5/ E. S.**, bývajúceho v H., **6/ P. S.**, bývajúceho v H., **7/ K. S.**, bývajúceho v H., **8/ K. T.**, bývajúcej v K., **9/ I. Z.**, bývajúceho v H., **10/ M. Z.**, bývajúceho v B., proti žalovanému **M.**, o **vydanie nehnuteľností**, vedenej na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 4 C 156/2002, o dovolaní žalobcu 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 17. decembra 2010 sp. zn. 15 Co 67/2010, takto

rozhodol:

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Svidník rozsudkom z 2. apríla 2007 č.k. 4 C 156/2002-1191 zaviazal žalovaného vydať žalobcom nehnuteľnosti tak ako sú tieto zakreslené na geometrickom pláne č. X. v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Ďalej žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcom náhradu trov konania v sume 14 229 Sk ako aj zaplatiť súdny poplatok z návrhu na začatie konania v sume 1 000 Sk v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcov zaviazal zaplatiť štátu spoločne a nerozdielne náhradu trov konania v sume 4 854 Sk do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti návrh zamietol.

Krajský súd v Prešove uznesením zo 14. decembra 2007 sp. zn. 8 Co 98/2007 zastavil odvolacie konanie o odvolaní žalobcu 1/ proti zamietavému výroku a zároveň zrušil rozsudok vo vyhovujúcom výroku, vo výroku o trovách konania účastníkov, o trovách konania štátu a o povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V odôvodnení krajský súd uviedol, že súd prvého stupňa nenáležite zistil skutkový stav veci, v dôsledku čoho nesprávne vec právne posúdil. Okresný súd podľa názoru krajského súdu neskúmal, či vec existuje, a či nikdy neslúžila účelu, na ktorý bola vyvlastnená. Odvolaciu námietku žalovaného preto uznal za dôvodnú.

Okresný súd Svidník rozsudkom z 25. januára 2010 č.k. 4 C 156/2002-1388 zaviazal žalovaného vydať žalobcom nehnuteľnosti tak ako sú tieto zakreslené na geometrickom pláne č. X., vyhotoveného 15. septembra 2005, autorizačne overeného 15. septembra 2005, úradne overeného 5. októbra 2005 pod č. X. Správou katastra H., ktorý tvorí prílohu znaleckého posudku č. X. z 15. septembra 2005 v právnej veci žalobcov E. Ž. a spol. proti žalovanému M., v konaní o vydanie nehnuteľností mpč. X., X., zapísaných v pozemkovoknižnej vložke č. X. Katastrálneho územia H., znalca P. K. parcely - parcelné číslo X. zastavané plochy o výmere X. m², parcelné číslo X. zastavané plochy o výmere X. m², parcelné číslo X. zastavané plochy o výmere X. m², parcelné číslo X. ostatné plochy o výmere X. m² v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Zároveň zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcom náhradu trov konania v sume 472,32 € a zaplatiť súdny poplatok z návrhu na začatie konania v sume 16,50 € do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Súd ďalej zaviazal žalobcov spoločne a nerozdielne zaplatiť štátu náhradu trov konania v sume 161,12 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti návrh zamietol. V odôvodnení súd prvého stupňa uviedol, že predmetné parcely boli vyvlastnené za účelom výstavby S., avšak tieto nie sú zastavané a neslúžia účelu vyvlastnenia. Parcela č. X. slúži ako parkovisko, na ktorom sú osadené zatrávňovacie panely, z čoho súd prvého stupňa usúdil, že táto nehnuteľnosť nie je stavbou spojenou so zemou pevným základom. Stánky osadené na parcele č. X. a č. X. považoval súd za hnutelné veci, ktoré je možné odstrániť. Vo vzťahu k parcele č. X. uviedol, že táto bola vyasfaltovaná až v roku 2002. Súd prvého stupňa nepovažoval za potrebné posúdiť prístupovú cestu a parkovisko znalcom z odboru stavebníctva k otázke, či tieto sú nehnuteľnosťami z dôvodu, že vo vzťahu k týmto nehnuteľnostiam nebolo preukázané naplnenie účelu, pre ktorý boli vyvlastnené. Konštatoval, že nehnuteľnosti neboli zastavané v súlade s projektovou úlohou Centrum S., keďže zo štúdie súboru stavieb z bodu č. 8 projektovej úlohy vyplýva, že na mieste terajšieho parkoviska mala

byť tržnica a podľa bodu č. 22, 35 malo byť realizované parkovisko a teraz tam stojí obchodný dom B.. Žalovaným predložené listinné dôkazy, a to hospodársku zmluvu o dodávke stavebných prác na stavbu - výstavba panelového parkoviska H.č. X. zo 27. mája 1987 a zápis z preberacieho konania stavby P. z 11. februára 1988 zobral na zreteľ, avšak konštatoval, že týmito listinnými dôkazmi nebolo preukázané, že by bol naplnený účel vyvlastnenia, keďže projektová úloha má tento stav v inom grafickom vyjadrení. Svoje rozhodnutie prvostupňový súd právne zdôvodnil ustanoveniami §§ 2, 3, 5, 6, 7 a 8 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách. Účel vyvlastnenia podľa názoru súdu prvého stupňa nebol naplnený, pretože projektová úloha a stav ku dňu podania návrhu a terajší stav potvrdzujú, že pozemok, ktorého vydania sa žalobcovia domáhajú nebol zastavaný v súlade s účelom vyvlastnenia. O trovách súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalovaného rozsudkom zo 17. decembra 2010 sp. zn. 15 Co 67/2010 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo vyhovujúcom výroku zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol. Ďalej zrušil rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok zo žaloby vo výške 16,50 € a náhradu trov konania žalovanému nepriznal. V odôvodnení odvolací súd uviedol, že žiadané nehnuteľnosti sa nachádzajú na území S.. v H. a slúžia jeho komplexnému využívaniu, preto nepochybne bol splnený účel vyvlastnenia - komplexnej výstavby S.. Aj s poukazom na pôvodné projektové zámery je podľa odvolacieho súdu potrebné dospieť k záveru, že nehnuteľnosť X. predstavuje priestor, ktorý čiastočne slúži ako predajné miesto (stánky) a v prípade potreby môže byť kedykoľvek využité na účel trhoviska. K zmene rozhodnutia pristúpil odvolací súd v presvedčení, že naplnenie zámeru vyvlastnenia dotknutých nehnuteľností je splnené aj tým, že dotknuté nehnuteľnosti mali slúžiť ako verejné priestranstvo pre obyvateľov S.. v H. teda nemal tam byť vybudovaný konkrétny objekt, čomu terajší stav nehnuteľností zodpovedá. Nejde o nehnuteľnosti, ktoré sú neupravované a neužívané obyvateľmi sídliska, čo znamená, že aj z tohto pohľadu bol účel vyvlastnenia splnený. V takomto prípade nie je rozhodujúce, či na dotknutých nehnuteľnostiach sa nachádzajú stavby, keďže dokazovanie v tomto smere by malo význam len v prípade, ak by boli dané podmienky na vydanie nehnuteľností uvedené v ustanovení § 6 písm. i/ zákona č. 87/1991 Zb. Odvolací súd ďalej uviedol, že pre účely parkovania je postačujúce, ak parkovisko bolo vybudované spôsobom, ktorý preukázal žalovaný, teda vytvorením pevného podlažia a uložením betónových zatravnovacích profilov. V konaní bolo navyše preukázané, že stavba parkoviska bola realizovaná v roku 1986, teda

pred spoločensko-politickými zmenami, ktorých dôsledkom bolo aj navrátenie majetku v rámci reštitúcií. Predmetom konania bola aj prístupová cesta, ktorá aj v minulosti slúžila ako prístupová cesta bez ohľadu na to, aký povrch sa na nej nachádzal. Prepojenie rôznych objektov nachádzajúcich sa na S. je súčasťou komplexnej bytovej výstavby, preto predmetná prístupová cesta podľa názoru odvolacieho súdu nemôže byť predmetom vydania, pokiaľ takémuto účelu slúži. Odvolací súd ďalej poukázal na skutočnosť, že nehnuteľnosti, ktoré boli prvostupňovým súdom vydané žalobcom sú súčasťou veľkého územného celku (sídlička) a zároveň súčasťou parkoviska, preto by sa ich vydaním podstatne sťažilo užívanie ostatných plôch. Odvolací súd poukázal aj na to, že ak sa aj nenaplnil pôvodný zámer výstavby, neznamená to stratu pôvodného stavebnotechnického charakteru vecí. Zámerom bolo vytvoriť voľné priestranstvo slúžiace verejnosti, čo podľa názoru odvolacieho súdu naplnené bolo. S poukazom na uvedené odvolací súd v súlade s ustanovením § 220 O.s.p. zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a žalobu v celom rozsahu zamietol pre nesplnenie zákonnej podmienky uvedenej v ustanovení § 6 ods. 1 písm. i/ zákona č. 87/1991 Zb. V zmysle ustanovenia § 221 ods. 1 písm. i/ O.s.p. bol zrušený výrok o povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok, keďže táto poplatková povinnosť žalovanému neprislúcha, vzhľadom na výsledok konania. O trovách celého konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 224 ods. 1 v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p. a ustanovením § 151 ods. 1 O.s.p.

Predmetné rozhodnutie napadol žalobca 1/ dovolaním z 24. decembra 2010, ktoré jeho právny zástupca podaním doručeným Okresnému súdu Svidník 15. novembra 2011 parafoval. V dovolaní žiadal, aby dovolací súd podľa § 243b O.s.p. zmenil rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 15 Co 67/2010 a to z dôvodu, že rozhodnutie napadnuté dovolaním spočíva len v nesprávnom právnom posúdení správne zisteného skutkového stavu, zaviazal žalovaného vydať nehnuteľnosti tak, ako sú zakreslené na geometrickom pláne č. X. a zaviazal žalovaného nahradiť žalobcovi 1/ trovy konania. Dovolateľ mal zato, že krajský súd nesprávne právne posúdil zistený skutkový stav a to predovšetkým z toho dôvodu, že dotknuté nehnuteľnosti nikdy neslúžili účelu, pre ktorý boli vyvlastnené a to pre investičnú výstavbu S. a preto považoval rozsudok odvolacieho súdu za nezákonný a v rozpore so zákonom č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách.

Žalobcovia 9/ a 10/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu rovnako poukazovali na, podľa ich názoru, nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu.

Žalovaný vo svojom vyjadrení uviedol, že napadnutý rozsudok považuje za vecne i formálne správny a navrhol podané dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu (jeho časti), ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu 1/ nie je dôvodné.

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzujú len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto zákonnom ustanovení. V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné (teda aj dôvodné) proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Dovolateľ vady v zmysle § 237 O.s.p. nenamietal a ani dovolací súd existenciu týchto väd nezistil.

Z dovolania žalobcu 1/ je zrejmé, že namieta nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa ustanovenia § 6 ods. 1 písm. i/ zákona č. 87/1991 Zb. sa povinnosť vydať vec vzťahuje na tie prípady, keď v rozhodnom období vec prešla na štát vyvlastnením za náhradu, pokiaľ vec existuje a nikdy neslúžila účelu, na ktorý bola vyvlastnená.

V zmysle ustanovenia § 8 zákona č. 87/1991 Zb. :

- 1) Stavby, ktoré zásadnou prestavbou stratili svoj pôvodný stavebno-technický charakter, sa nevydávajú.
- 2) Povinná osoba je povinná vydať pozemok, na ktorom bola umiestnená zaniknutá stavba, pokiaľ nejde o prípad podľa odseku 3.
- 3) Pozemok, na ktorom je umiestnená stavba, ktorá bola zriadená až po prevzatí pozemku štátom, sa nevydáva.
- 4) Pozemok, ku ktorému bolo zriadené právo osobného užívania, sa oprávnenej osobe nevydáva.
- 5) V prípadoch uvedených v odsekoch 1 až 4 patrí oprávnenej osobe finančná náhrada podľa § 13 zákona, pokiaľ jej nebola vec vydaná.
- 6) Vec, ktorá je vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku, sa nevydá až do doby, keď Česká národná rada a Slovenská národná rada prijmú nový zákon o správe a ochrane kultúrnych pamiatok.

Dovolací súd v danej veci skúmal, či odvolací súd správne vec právne posúdil keď konštatoval, že žiadané nehnuteľnosti sa nachádzajú na území S.. v H. a slúžia jeho komplexnému využívaniu, preto bol splnený účel vyvlastnenia - komplexnej výstavby S.. K zmene rozhodnutia pristúpil odvolací súd v presvedčení, že naplnenie zámeru vyvlastnenia dotknutých nehnuteľností je splnené aj tým, že dotknuté nehnuteľnosti mali slúžiť ako verejné priestranstvo pre obyvateľov S.. v H., teda nemal tam byť vybudovaný konkrétny objekt, čomu terajší stav nehnuteľností zodpovedá.

V predmetnej veci dovolací súd považuje za najdôležitejšie uviesť, či bol naplnený zmysel ustanovenia § 6 ods. 1 písm. i/ zákona č. 87/1991 Zb., teda či vec existuje a či niekedy slúžila účelu na ktorý bola vyvlastnená. Vo vyvlastňovacom rozhodnutí Mestského národného výboru v H. z 19. mája 1971 číslo: V. (ďalej len „vyvlastňovacie rozhodnutie“) je uvedené, že Mestský národný výbor predmetné nehnuteľnosti vyvlastnil pre investičnú výstavbu S., ktoré bolo predmetom plánu výstavby v roku 1971 a ďalších. Nehnuteľnosti boli vyvlastnené za náhradu v sume 197 558,80 Kčs.

Žalobcovia v priebehu konania poukazovali na projektovú úlohu z júna 1969 (takmer 2 roky pred vydaním rozhodnutia o vyvlastnení), z ktorej grafickej časti sa dá vyvodiť, že na predmetných nehnuteľnostiach mali byť postavené tržnica a garáže. Tvrdenia žalobcov, že účel vyvlastnenia nehnuteľností nebol naplnený (aj vzhľadom na projektovú úlohu z júna 1969), nepovažuje dovolací súd za významné. Pri posudzovaní účelu vyvlastnenia je podľa názoru dovolacieho súdu potrebné vychádzať z vyvlastňovacieho rozhodnutia, v ktorom je uvedený účel vyvlastnenia veľmi všeobecne, t.j. investičná výstavba S.. v H..

Aby bolo možné určiť, či nehnuteľnosti, ktoré dovolateľ žiada vydať plnia, resp. niekedy plnili účel, pre ktorý boli vyvlastnené (investičná výstavba sídliska) je nevyhnuté definovať pojem „sídlisko“. V napadnutom rozhodnutí z 2. decembra 2002, sp. zn. 28 Co 362/2001 Mestský súd v Prahe konštatoval, že sídlisko je potrebné chápať ako „celok zahŕňajúci nielen obytné objekty, objekty občianskej a technickej vybavenosti, ale aj plochy nachádzajúce sa medzi týmito objektmi, ak v rámci sídliska plnia nejakú konkrétnu funkciu“. Tento právny názor všeobecného súdu považoval Ústavný súd Českej republiky ako presvedčivý (I. ÚS 159/03). Ústavný súd ČR vo svojom uznesení sp. zn. I. ÚS 159/03 ďalej uviedol, že mesto je živý, dynamicky sa vyvíjajúci útvar, pričom nie je nijak prekvapivé, že jednotlivé funkcie pozemkov, funkčne nadväzujúcich na bytové komplexy, sa v priebehu času menia. Mestský súd v Prahe vo svojom rozhodnutí z 12. decembra 2005 sp. zn. 24 Co 150/2005 uviedol, že súhlasí s právnym názorom, že stavbu sídliska je nutné chápať ako jeden celok a nie je preto rozhodujúce, či na konkrétnom pozemku je postavená obytná budova, alebo ide o inú súčasť sídliska ako komunikáciu, verejnú zeleň, parkoviská a pod.

Dovolací súd vychádzal z vyššie uvedených definícií sídliska a dospel k záveru, že predmetné nehnuteľnosti boli využité pre výstavu S.. v H.. Na žiadaných nehnuteľnostiach sa v minulosti nachádzali zariadenia potrebné k výstavbe sídliska, neskôr rôzne predajné

stánky, parkovisko a prístupová cesta. Podľa názoru dovolacieho súdu predmetné nehnuteľnosti a na nich postavené objekty (predajné stánky a parkovisko) slúžia komplexnému využívaniu sídliska jeho obyvateľmi, sú objektmi občianskej a technickej vybavenosti sídliska, teda účel pre ktorý boli vyvlastnené bol naplnený a preto nemôžu byť predmetom vydania. Rovnako ani prístupová cesta a chodník nemôže byť predmetom vydania, pretože prepojenie rôznych objektov nachádzajúcich sa na sídlisku je súčasťou komplexnej bytovej výstavby (účel vyvlastnenia bol aj pri využití týchto nehnuteľností naplnený).

Dovolací súd, potom čo zaujal vyššie uvedený právny názor na otázku naplnenia účelu vyvlastnenia žiadaných nehnuteľností, už nepovažoval za potrebné zaoberať sa otázkou, či sa na predmetných nehnuteľnostiach nachádzajú stavby pevne spojené so zemou (v zmysle ustanovenia § 8 ods. 3 zákona č. 87/1991 Zb.). Takéto dokazovanie by malo význam iba v prípade, ak by boli dané podmienky na vydanie nehnuteľností uvedené v ustanovení § 6 písm. i/ zákona č. 87/1991 Zb.

Preto je správny záver odvolacieho súdu, že v danom prípade bolo naplnenie zámeru vyvlastnenia dotknutých nehnuteľností splnené. Naopak podmienky na vydanie dotknutých nehnuteľností uvedené v ustanovení § 6 písm. i/ zákona č. 87/1991 Zb. naplnené neboli, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

S poukazom na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s § 243b ods. 1 O.s.p. dovolanie žalobcu 1/ ako nedôvodné zamietol.

V dovolacom konaní nebol žalobca 1/ úspešný. Právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo žalovanému (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd však žalovanému právo na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi 1/ nepriznal, pretože mu v dovolacom konaní žiadne nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. januára 2013

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová